

Cambridge University Press

978-1-108-06364-7 - Claudii Ptolemaei Opera Quae Exstant Omnia: Volume 1:

Syntaxis Mathematica: Part 1: Libri I–VI

Edited by Johan Ludvig Heiberg

Excerpt

[More information](#)

ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Cambridge University Press

978-1-108-06364-7 - Claudii Ptolemaei Opera Quae Exstant Omnia: Volume 1:

Syntaxis Mathematica: Part 1: Libri I–VI

Edited by Johan Ludvig Heiberg

Excerpt

[More information](#)

A'.

Τάδε ἐνεστιν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Πτολεμαίου
μαθηματικῆς συντάξεως.

α'. προοίμιον.

β'. περὶ τῆς τάξεως τῶν θεωρημάτων. 5

γ'. ὅτι σφαιροειδῶς ὁ οὐρανὸς φέρεται.

δ'. ὅτι καὶ ἡ γῆ σφαιροειδῆς ἐστὶν πρὸς ἀλσθησιν ὡς
καθ' ὅλα μέρη.

ε'. ὅτι μέση τοῦ οὐρανοῦ ἐστὶν ἡ γῆ.

ς'. ὅτι σημείου λόγον ἔχει πρὸς τὰ οὐράνια ἡ γῆ. 10

ζ'. ὅτι οὐδὲ κίνησίν τινα μεταβατικὴν ποιεῖται ἡ γῆ.

η'. ὅτι δύο διαφοραὶ τῶν πρώτων κινήσεων εἰσιν ἐν
τῷ οὐρανῷ.

θ'. περὶ τῶν κατὰ μέρος καταλήψεων.

ι'. περὶ τῆς πηλικότητος τῶν ἐν τῷ κύκλῳ εὐθλειῶν. 15

ια'. κανόνιον τῶν ἐν τῷ κύκλῳ εὐθλειῶν.

1. A'] κλαυδίου πτολεμαίου μαθηματικῆς συντάξεως ἃ προοίμιον A, κλαυδίου πτολεμαίου μαθηματικῆς συντάξεως βιβλίον πρῶτον B, om. CD. 2 — p. 4, 5. om. A. 2. τάδε] corr. ex τὰδ' D^s. πρώτῳ — 3. συντάξεως] ἃ D. 4. α'] om. D, et sic deinceps. 5. τάξεως] D, συντάξεως BC. 6. σφαιροειδῶς ὁ οὐρανός] σφαιροειδῆς ὁ οὐρανὸς καὶ σφαιροειδῶς φέρεται D.

7. καὶ — 8. μέρη] σφαιροειδῆς καὶ ἡ γῆ D. 10. ἔχει] post ras. 2 litt. B, ἔχει ἡ γῆ D. τὰ — γῆ] τὸν οὐρανόν D. 11. ποιεῖται μεταβατικὴν D, ποιεῖται corr. ex ποιῆται m. 1. 12. εἰσιν] om. D. 15. τῆς πηλικότητος] om. D. τῷ] om. D.

16. ια'] αἰ B, et similiter deinceps. κανόνιον — εὐθλειῶν] καὶ ἐκθεσις κανονικῆ D. κανόνιον — p. 4, 1. περὶ] in ras. m. 1 B.

Cambridge University Press

978-1-108-06364-7 - Claudii Ptolemaei Opera Quae Exstant Omnia: Volume 1:

Syntaxis Mathematica: Part 1: Libri I–VI

Edited by Johan Ludvig Heiberg

Excerpt

[More information](#)

4

ΚΛΑΤΔΙΟΤ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ

- ιβ'. *περὶ τῆς μεταξὺ τῶν τροπικῶν περιφερείας.*
 ιγ'. *προλαμβάνόμενα εἰς τὰς σφαιρικὰς δεῖξεις.*
 ιδ'. *περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου περιφερειῶν.*
 ιε'. *κανόνιον λοξώσεως.*
 5 ις'. *περὶ τῶν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ἀναφορῶν.*

α'. Προοίμιον.

Πάνυ καλῶς οἱ γνησίως φιλοσοφῆσαντες, ὧ Σύρε,
 δοκοῦσί μοι κεχωρικέναι τὸ θεωρητικὸν τῆς φιλοσοφίας
 ἀπὸ τοῦ πρακτικοῦ. καὶ γὰρ εἰ συμβέβηκε καὶ τῷ
 10 πρακτικῷ πρότερον αὐτοῦ τούτου θεωρητικῷ τυγχάνειν,
 οὐδὲν ἦττον ἄν τις εὔροι μεγάλην οὖσαν ἐν αὐτοῖς
 διαφορὰν, οὐ μόνον διὰ τὸ τῶν μὲν ἡθικῶν ἀρετῶν
 ἐνίας ὑπάρξαι δύνασθαι πολλοῖς καὶ χωρὶς μαθήσεως,
 τῆς δὲ τῶν ὄλων θεωρίας ἀδύνατον εἶναι τυχεῖν ἄνευ
 15 διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ τῷ τὴν πλείστην ἀφέλειαν ἐκεῖ
 μὲν ἐκ τῆς ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασι συνεχοῦς ἐνεργείας,
 ἐνθάδε δ' ἐκ τῆς ἐν τοῖς θεωρήμασι προκοπῆς
 παραγίνεσθαι. ἐνθεν ἡγησάμεθα προσήκειν ἐαυτοῖς

1. *περιφερείας*] corr. ex *περιφερίας* D³. 2. *δείξεις*] corr. ex *δείξις* D³. 3. *τοῦ*] post ras. 3 litt. D. *κύκλου*] corr. ex *κου* D³. *περιφερειῶν*] corr. ex *περιφερειῶν* D³; similes errores, quibus scattet D, posthac non notabo. 4. *κανόνιον λοξώσεως*] om. D. 5. *ἀναφορῶν*] τοῦ διὰ μέσων καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ *συναφορῶν* D (α supra scr. D³). Seq. οἶδ' ὅτι θνητὸς ἔφην καὶ ἐφάμερος· ἀλλ' ὅταν ἄστρον | ἰγνεύω κατὰ νοῦν ἀμφιδρόμους ἔλικας, | οὐκέτ' ἐπιψάω γαίης ποσίν, ἀλλὰ παρ' αὐτῶι | ζηνὶ διοτροφέος πῖμπλαμαι ἀμβροσίης CD (idem in mg. inf. B, sed διοτροφέος). 6. α'] om. A, mg. B, κλανδίου πτολεμαίου μαθηματικῆς συντάξεως C, πτολεμαίου σύνταξις D. *προοίμιον*] om. A. 8. *κεχωρικέναι* D, sed corr. 9. *καί* (alt.)] del. D. 10. *πρακτικῷ*] corr. ex *πρακτικόν* C³. *αὐτοῦ τούτου*] mut. in *αὐτὸ τοῦτο* C². 14. *ἀδύνατον*] corr. ex *δυνατον* A³. 16. *πράγμασιν* D. 18. *παραγίνεσθαι*, γι- in ras., D³

τὰς μὲν πράξεις ἐν ταῖς αὐτῶν τῶν φαντασιῶν ἐπι-
 βολαῖς ἑυθιμίξειν, ὅπως μὴδ' ἐν τοῖς τυχοῦσιν ἐπι-
 λανθανώμεθα τῆς πρὸς τὴν καλὴν καὶ εὐτακτον κατὰ-
 στασιν ἐπισκέψεως, τῇ δὲ σχολῇ χαρίζεσθαι τὸ πλεῖστον
 εἰς τὴν τῶν θεωρημάτων πολλῶν καὶ καλῶν ὄντων 5
 διδασκαλίαν, ἔξαιρέτως δὲ εἰς τὴν τῶν ἰδίως καλου-
 μένων μαθηματικῶν. καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ τὸ θεωρητικὸν
 ὁ Ἀριστοτέλης πάνυ ἐμμελῶς εἰς τρία τὰ πρῶτα γένη
 διαίρει τό τε φυσικὸν καὶ τὸ μαθηματικὸν καὶ τὸ θεο-
 λογικόν. πάντων γὰρ τῶν ὄντων τὴν ὑπαρξιν ἐχόντων 10
 ἕκ τε ὕλης καὶ εἶδους καὶ κινήσεως χωρὶς μὲν ἐκάστου
 τούτων κατὰ τὸ ὑποκείμενον θεωρεῖσθαι μὴ δυναμένου,
 νοεῖσθαι δὲ μόνον, καὶ ἄνευ τῶν λοιπῶν, τὸ μὲν τῆς
 τῶν ὄλων πρώτης κινήσεως πρῶτον αἴτιον, εἴ τις κατὰ
 τὸ ἀπλοῦν ἐκλαμβάνοι, θεὸν ἀόρατον καὶ ἀκίνητον ἂν 15
 ἠγήσαιο καὶ τὸ τούτου ζητητικὸν εἶδος θεολογικὸν
 ἄνω που περὶ τὰ μετεωρότατα τοῦ κόσμου τῆς τοιαύτης
 ἐνεργείας νοηθείσης ἂν μόνον καὶ καθάπαξ κεχωρισμέ-
 νης τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν τὸ δὲ τῆς ὑλικῆς καὶ αἰεὶ
 κινουμένης ποιότητος διερευνητικὸν εἶδος περὶ τε τὸ
 λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ γλυκὸν καὶ τὸ ἀπαλὸν
 καὶ τὰ τοιαῦτα καταγιγνόμενον φυσικὸν ἂν καλέσειε
 τῆς τοιαύτης οὐσίας ἐν τοῖς φθαρτοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 καὶ ὑποκάτω τῆς σελημιακῆς σφαίρας ἀναστρεφομένης
 τὸ δὲ τῆς κατὰ τὰ εἶδη καὶ τὰς μεταβατικὰς κινήσεις 25

2. ἐπιλανθανώμεθα] ἐπιλα|θανώμεθα A, v add. A². 3. τῆς] corr. ex τῇ D³. 4. An τῆς δὲ σχολῆς? cfr. Boll, Studien über Cl. Ptolemäus p. 68 not. 3. 8. Ἀριστοτέλης] Metaph. E1; cfr. Boll p. 71. 9. τε] om. D. μαθηματικόν D, corr. D². 15. ἐκλαμβάνει D, corr. D². ἀκίνητον καὶ ἀόρατον D. 17. μετεωρότατα C, sed corr. 19. αἰεὶ] αἰεὶ CD. 20. τε] om. D. 22. καταγιγνόμενον C et corr. ex καταγινομένων D. 23. Ante τῆς del. C D. 24. καί] om. D.

ποιότητος ἐμφανιστικὸν εἶδος σχήματός τε καὶ ποσό-
 τήτος καὶ πηλικότητος ἔτι τε τόπου καὶ χρόνου καὶ
 τῶν ὁμοίων ζητητικὸν ὑπάρχον ὡς μαθηματικὸν ἂν
 ἀφορίσειε τῆς τοιαύτης οὐσίας μεταξὺ ὥσπερ ἐκείνων
 5 τῶν δύο πιπτούσης οὐ μόνον τῷ καὶ δι' αἰσθήσεως
 καὶ χωρὶς αἰσθήσεως δύνασθαι νοεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ
 πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς οὐσι συμβεβηκέναι καὶ θνητοῖς καὶ
 ἀθανάτοις τοῖς μὲν αἰεὶ μεταβάλλουσι κατὰ τὸ εἶδος
 τὸ ἀχώριστον συμμεταβαλλομένην, τοῖς δὲ αἰδίους καὶ
 10 τῆς αἰθερώδους φύσεως συντηροῦσαν ἀκίνητον τὸ τοῦ
 εἶδους ἀμετάβλητον. ἐξ ὧν διανοηθέντες, ὅτι τὰ μὲν
 ἄλλα δύο γένη τοῦ θεωρητικοῦ μᾶλλον ἂν τις εἰκασίαν
 ἢ κατάληψιν ἐπιστημονικὴν εἴποι, τὸ μὲν θεολογικὸν
 διὰ τὸ παντελῶς ἀφανὲς αὐτοῦ καὶ ἀνεπίληπτον, τὸ
 15 δὲ φυσικὸν διὰ τὸ τῆς ὕλης ἄστατον καὶ ἄδηλον, ὡς
 διὰ τοῦτο μηδέποτε ἂν ἐλπῖσαι περὶ αὐτῶν ὁμοιοῦσαι
 τοὺς φιλοσοφοῦντας, μόνον δὲ τὸ μαθηματικόν, εἴ τις
 ἐξεταστικῶς αὐτῷ προσέροχοιτο, βεβαίαν καὶ ἀμετάπιστον
 τοῖς μεταχειριζομένοις τὴν εἰδησιν παράσχοι ὡς ἂν
 20 τῆς ἀποδείξεως δι' ἀναμφισβητήτων ὁδῶν γιγνομένης,
 ἀριθμητικῆς τε καὶ γεωμετρίας, προήχθημεν ἐπιμελη-
 θῆναι μάλιστα πάσης μὲν κατὰ δύναμιν τῆς τοιαύτης
 θεωρίας, ἐξαιρέτως δὲ τῆς περὶ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια
 25 κατανουομένης, ὡς μόνης ταύτης περὶ τὴν τῶν αἰεὶ

3. μαθηματικόν B. 5. δι'] διὰ BC. 8. τοῖς] supra
 scr. D^s. αἰεὶ] A, αἰεὶ BCD. μεταβάλλουσι] A. τὸ εἶδος]
 mg. add. D^s. 9. δέ] δ' D. 13. εἴποι] corr. ex εἶπεν D.
 14. παντελῶς] -ῶ- in ras. B. καί] καὶ δι' C. ἀνεπίληπτον]
 ἄ- in ras. 2 litt. C, post -η- ras. 2 litt. D. 16. μηδέποτε' D.
 18. ἀμετάπιστον] mut. in ἀμετάπειστον D^s. 19. Mg. γρ.
 συνείδεισιν D^s. 20. γιγνομένης CD. 22. μάλιστα] supra
 scr. D^s. 24. αἰεὶ] A, αἰεὶ BCD. αἰεὶ καὶ ὥσ-] in ras. D^s.

τοῦτό τε δυνατῆς οὔσης καὶ αὐτῆς περὶ μὲν τὴν οἰκείαν κατάληψιν οὔτε ἄδηλον οὔτε ἄτακτον οὔσαν αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχειν, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον ἐπιστήμης, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας οὐχ ἥττον αὐτῶν ἐκείνων συνεργεῖν. τό τε γὰρ θεολογικὸν εἶδος αὕτη μάλιστα' ἂν προοδο- 5 ποιήσειε μόνη γε δυναμένη καλῶς καταστοχάζεσθαι τῆς ἀκινήτου καὶ χωριστῆς ἐνεργείας ἀπὸ τῆς ἐγγύτητος τῶν περὶ τὰς αἰσθητὰς μὲν καὶ κινούσας τε καὶ κινου- μένας, αἰδίους δὲ καὶ ἀπαθείς οὐσίας συμβεβηκότων περὶ τε τὰς φορὰς καὶ τὰς τάξεις τῶν κινήσεων' πρὸς 10 τε τὸ φυσικὸν οὐ τὸ τυχόν ἂν συμβάλλοιτο· σχεδὸν γὰρ τὸ καθόλου τῆς ὕλικῆς οὐσίας ἴδιον ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν μεταβατικὴν κίνησιν ἰδιοτροπίας καταφαίνεται, ὡς τὸ μὲν φθαρτὸν αὐτὸ καὶ τὸ ἀφθαρτὸν ἀπὸ τῆς εὐθείας καὶ τῆς ἐγκυκλίου, τὸ δὲ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον 15 ἢ τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ποιητικὸν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ μέσου. πρὸς γε μὴν τὴν κατὰ τὰς πράξεις καὶ τὸ ἦθος καλοκαγαθίαν πάντων ἂν αὕτη μάλιστα διορατικούς κατασκευάσειεν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ θεῖα θεωρουμένης ὁμοιότητος καὶ εὐτάξιας καὶ συμ- 20 μετρίας καὶ ἀτυφίας ἐραστὰς μὲν ποιούσα τοὺς παρα- κολουθοῦντας τοῦ θείου τούτου κάλλους, ἐνεθίζουσα δὲ καὶ ὡσπερ φυσιοῦσα πρὸς τὴν ὁμοίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν.

τοῦτον δὴ καὶ αὐτοὶ τὸν ἔρωτα τῆς τῶν αἰεὶ καὶ 25 ὡσαύτως ἐχόντων θεωρίας κατὰ τὸ συνεχὲς αὖξεν

1. τε] corr. ex δέ D. τὴν] mut. in τοῖν C. 3. αἰεὶ] AB, αἰεὶ CD. Post καὶ del. ὡς| D. 7. χωριστῆς] corr. ex χωρὶς τῆς C². 8. τε] supra ras. 3 litt. D³. 11. τὸ φυσικόν] corr. ex τῶν φυσικῶν C. 14. αὐτό] ó e corr. D³. 15. εὐθείας] ἐπ' εὐθείας D 16. ἀπό] corrigere uoluit C². 18. ἦθος] ἦ- in ras. D³. 19. περὶ τὰ] bis C. 25. αἰεὶ D. 26. ἐχόντων] pr. ν ins. A²

πειρώμεθα μανθάνοντες μὲν τὰ ἤδη κατειλημμένα τῶν
 τοιούτων μαθημάτων ὑπὸ τῶν γνησίως καὶ ζητητικῶς
 αὐτοῖς προσελθόντων, προαιρούμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ
 τοσαύτην προσθήκην συνεισενεργεῖν, ὅσην σχεδὸν ὁ
 5 προσγεγονῶς ἀπ' ἐκείνων χρόνος μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς
 δύναται ἂν περιποιῆσαι. καὶ ὅσα γε δὴ νομίζομεν ἐπὶ
 τοῦ παρόντος εἰς φῶς ἡμῖν ἐληλυθέναι, πειρασόμεθα
 διὰ βραχείων ὡς ἐνὶ μάλιστα, καὶ ὡς ἂν οἱ ἤδη καὶ
 ἐπὶ ποσὸν προκεκοφότες δύναιντο παρακολουθεῖν, ὑπο-
 10 μνηματίσασθαι τοῦ μὲν τελείου τῆς πραγματείας ἔνεκεν
 ἅπαντα τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν τῶν οὐρανίων θεωρίαν
 κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν ἐκτιθέμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ μα-
 κρὸν ποιεῖν τὸν λόγον τὰ μὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἠκρι-
 βωμένα διερχόμενοι μόνον, τὰ δὲ ἢ μῆδ' ὄλως κατα-
 15 ληφθέντα ἢ μὴ ὡς ἐνῆν εὐχρηστως, ταῦτα δὲ κατὰ
 δύναμιν ἐπεξεργαζόμενοι.

β'. Περὶ τῆς τάξεως τῶν θεωρημάτων.

Τῆς δὴ προκειμένης ἡμῖν συντάξεως προηγείται μὲν
 τὸ τὴν καθόλου σχέσιν ἰδεῖν ὅλης τῆς γῆς πρὸς ὄλον
 20 τὸν οὐρανόν, τῶν δὲ κατὰ μέρος ἤδη καὶ ἐφεξῆς πρῶ-
 του μὲν ἂν εἴη τὸ διεξελεθεῖν τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς
 θέσεως τοῦ λοξοῦ κύκλου καὶ τῶν τόπων τῆς καθ'
 ἡμᾶς οἰκουμένης ἔτι τε τῆς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν
 καθ' ἕκαστον ὁρίζοντα παρὰ τὰς ἐγκλίσεις γινομένης

1. κατειλημ|μμένα C. 2. μαθημάτων] -μά- supra scr. D³.
 3. προσελθόντων C. 5. προσγεγονῶς] BD, προγεγονῶς AC.
 8. βραχείων] corr. ex ταχείων D³. 9. Mg. προσκευφότες C³.
 11. τὰ] ins. D³ 14. ἢ] supra scr. D³. ὄλος C. 15. δέ] del. C².
 17. β'] om. CD, κεφ. β D². 18. δῆ] δέ C. 19. τό] seq. ras. 1 litt. D. 23. ἔτι τε] εἶτα D. 24. ἐγκλίσεις] -κλί- in ras. D.

ἐν ταῖς τάξεσιν διαφορᾶς· προλαμβανομένη γὰρ ἡ
τούτων θεωρία τὴν τῶν λοιπῶν ἐπίσκεψιν εὐδοωτέ-
ραν παρέχει δεύτερον δὲ περὶ τῆς ἡλιακῆς κινήσεως
καὶ τῆς σεληνιακῆς καὶ τῶν ταύταις ἐπισυμβαινόντων
διεξελθεῖν· χωρὶς γὰρ τῆς τούτων προκαταλήψεως 5
οὐδὲ τὰ περὶ τοὺς ἀστέρας οἷόν τε ἂν γένοιτο διεξο-
δικῶς θεωρῆσαι. τελευταίου δ' ὄντος ὡς πρὸς αὐτὴν
τὴν ἔφοδον τοῦ περὶ τῶν ἀστέρων λόγου προτάσσοιτο
μὲν ἂν εἰκότως καὶ ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν
καλουμένων σφαίρας, ἔποιτο δὲ τὰ περὶ τῶν πέντε 10
πλανήτων προσαγορευομένων. ἕκαστα δὲ τούτων
πειρασόμεθα δεικνύειν ἀρχαῖς μὲν καὶ ὥσπερ θεμελίους
εἰς τὴν ἀνεύρεσιν χρώμενοι τοῖς ἐναργέσι φαινομένοις
καὶ ταῖς ἀδιστάκτοις τῶν τε παλαιῶν καὶ τῶν καθ'
ἡμᾶς τηρήσεων, τὰς δ' ἐφεξῆς τῶν καταλήψεων ἐφαρμό- 15
ζοντες διὰ τῶν ἐν ταῖς γραμμικαῖς ἐφόδοις ἀποδείξεων.
τὸ μὲν οὖν καθόλου τοιοῦτον ἂν εἴη προλαβεῖν,
ὅτι τε σφαιροειδῆς ἐστὶν ὁ οὐρανὸς καὶ φέρεται σφαι-
ροειδῶς, καὶ ὅτι ἡ γῆ τῷ μὲν σχήματι καὶ αὐτὴ σφαι-
ροειδῆς ἐστὶν πρὸς αἰσθησιν ὡς καθ' ὅλα μέρη λαμβα- 20
νομένη, τῇ δὲ θέσει μέση τοῦ παντὸς οὐρανοῦ κεῖται
κέντρῳ παραπλησίως, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῷ ἀποστη-
ματι σημεῖου λόγον ἔχει πρὸς τὴν τῶν ἀπλανῶν
ἀστέρων σφαῖραν αὐτὴ μηδεμίαν μεταβατικὴν κίνησιν

1. τάξεσι BD. 2. εὐδοωτέραν] εὐδο- e corr. D. 3. περὶ]
τὸ περὶ A. κινήσεως καὶ τῆς σεληνιακῆς] καὶ σεληνιακῆς κινή-
σεως D. 6. τε] τ' D. 7. δ'] δέ D. 8. προτάσσοιτο D.
12. πειρασόμεθα] corr. ex πειρασόμεθα A². 13. ἐναργέσι D,
γ e corr. Deinde add. καὶ comp. D³. 14. Ante τε del.
πέν C². 15. τηρίσεων C, corr. C². δ'] δέ D. 19. τῷ]
corr. ex τό C². 20. ἐστι B. λαμβανομένη C. 24. αὐτῇ]
αὕτη BC.

ποιουμένη. περὶ τούτων δ' ἐκάστου τῆς ὑπομνήσεως ἔνεκεν βραχέα διελευσόμεθα.

γ'. Ὅτι σφαιροειδῶς ὁ οὐρανὸς φέρεται.

Τὰς μὲν οὖν πρώτας ἐννοίας περὶ τούτων ἀπὸ
5 τοιαύτης τινὸς παρατηρήσεως τοῖς παλαιοῖς εὖλογον
παραγεγονέναι· ἐώρων γὰρ τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν
σελήνην καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας φερομένους ἀπὸ
ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς αἰεὶ κατὰ παραλλήλων κύκλων
ἀλλήλοις καὶ ἀρχομένους μὲν ἀναφέρεσθαι κάτωθεν
10 ἀπὸ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ὥσπερ ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς, μετεω-
ριζομένους δὲ κατὰ μικρὸν εἰς ὕψος, ἔπειτα πάλιν
κατὰ τὸ ἀνάλογον περιερχομένους τε καὶ ἐν ταπεινώ-
σει γιγνομένους, ἕως ἂν τέλεον ὥσπερ ἐμπesόντες εἰς
τὴν γῆν ἀφανισθῶσιν, εἴτ' αὖ πάλιν χρόνον τινα
15 μείναντας ἐν τῷ ἀφανισμῷ ὥσπερ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς
ἀνατέλλοντας τε καὶ δύνοντας, τοὺς δὲ χρόνους τού-
τους καὶ ἔτι τοὺς τῶν ἀνατολῶν καὶ δύσεων τόπους
τεταγμένως τε καὶ ὁμοίως ὡς ἐπίπαν ἀνταποδιδω-
μένους.

20 μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἤγρεν εἰς τὴν σφαιρικὴν ἐννοίαν
ἢ τῶν αἰεὶ φανερῶν ἀστέρων περιστροφῆ κυκλοτερῆς
θεωρουμένη καὶ περὶ κέντρον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ περι-
πολουμένη· πόλος γὰρ ἀναγκαίως ἐκεῖνο τὸ σημεῖον

1. δ'] δέ D. 2. προδιελευσόμεθα D. 3. γ'] B, om. ACD, κεφ. γ' D². σφαιροειδῶς ὁ οὐρανός] σφαιροειδῆς ὁ οὐρανὸς καὶ σφαιροειδῶς D. 7. φερομένους] φαινομένους BC, corr. C². 8. αἰεὶ D. 13. γιγνομένους D. ἕως] ὡς BC, corr. C². ὥσπερ] ὥσπερ πάλιν D. 14. πάλιν] π- e corr. A, om. D. 15. μείναντες D, corr. D³. ὥσπερ] πάλιν ὥσπερ D. 16. δέ] δ- in ras. A. 17. δύσεων] δυσμῶν D, supra μ ras. 18. ὡς] om. D, καὶ ὡς supra scr. D³. 20. δέ] δ² D. 21. αἰεὶ CD. ἄστρων D.